

VYHLÁŠKA 50

Českého úřadu bezpečnosti práce a Českého báňského úřadu ze dne 19. května 1978

O odborné způsobilosti v elektrotechnice

II. oddíl

Úvodní ustanovení

§ 1

(1) Vyhláška stanoví stupně odborné způsobilosti (dále jen „kvalifikace“) pracovníků, kteří se zabývají obsluhou elektrických zařízení nebo prací na nich (dále jen „činnost“), projektováním těchto zařízení, řízením činnosti nebo projektování elektrických zařízení v organizacích, které vyrábějí, montují, provozují nebo projektují elektrická zařízení, nebo provádějí na elektrických zařízeních činnost dodavatelským způsobem; dále stanoví podmínky pro získání kvalifikace a povinnosti organizací a pracovníků v souvislosti s kvalifikací.

(2) Za elektrická zařízení se pro účely této vyhlášky považují zařízení, u nichž může dojít k ohrožení života, zdraví nebo majetku elektrickým proudem, a zařízení určená k ochraně před účinky atmosférické nebo statické elektřiny.

§ 2

Pracovníci uvedení v § 1 odst. 1 musí být tělesně a duševně způsobilí a musí splňovat podmínky stanovené touto vyhláškou.

II. oddíl

Kvalifikace pracovníků

§ 3 Pracovníci seznámení

(1) Pracovníci seznámení jsou ti, kteří byli organizací v rozsahu své činnosti seznámení s předpisy o zacházení s elektrickými zařízeními a upozorněni na možné ohrožení těmito zařízeními.

(2) Seznámení a upozornění podle odstavce 1 provede organizací prověřený pracovník s kvalifikací odpovídající charakteru činnosti a pořídí o tom zápis, který podepíše spolu s pracovníky seznámenými.

§ 4 Pracovníci poučení

(1) Pracovníci poučení jsou ti, kteří byli organizací v rozsahu své činnosti seznámení s předpisy pro činnost na elektrických zařízeních, školeni v této činnosti, upozorněni na možné ohrožení elektrickými zařízeními a seznámení s poskytováním první pomoci při úrazech elektrickým proudem.

(2) Organizace je povinna stanovit obsah seznámení a dobu školení s ohledem na charakter a rozsah činnosti, kterou mají pracovníci uvedení v odstavci 1 vykonávat, a zajistit ověřování znalostí těchto pracovníků ve lhůtách, které předem určí.

(3) Seznámení, školení, upozornění a ověření znalostí podle odstavců 1 a 2 provede pro obsluhu elektrických zařízení organizací pověřený pracovník s kvalifikací odpovídající charakteru činnosti, a půjde-li o práci na elektrických zařízeních, pracovník s některou z kvalifikací uvedených v § 5 až 9, pořídí o tom zápis, který podepíše spolu s pracovníky poučenými.

§ 5 Pracovníci znalí

(1) Pracovníci znalí jsou ti, kteří mají ukončené odborné vzdělání uvedené v příloze 2 a po zaškolení složili zkoušku v rozsahu stanoveném v § 14 odst. 1.

(2) Zaškolení a zkoušku uvedené v odstavci 1 je povinna zajistit organizace. Obsah a délku zaškolení stanoví organizace s ohledem na charakter a rozsah činnosti, kterou mají pracovníci vykonávat. Dále je povinna zjistit nejméně jednou za tři roky jejich přezkoušení.

(3) Zaškolení provede organizací pověřený pracovník s kvalifikací odpovídající charakteru činnosti, kterou mají pracovníci vykonávat. Zkoušení nebo přezkoušení podle

odstavce 2 provede organizací pověřený pracovník s některou z kvalifikací uvedených v § 6 až 9; pořídí o tom zápis, který podepíše spolu s pracovníky znalými.

§ 6 Pracovníci pro samostatnou činnost

(1) Pracovníci pro samostatnou činnost jsou pracovníci znalí s vyšší kvalifikací, kteří

- a) splňují požadavky pro pracovníky uvedené v § 5 odst. 1,
- b) mají alespoň nejkratší požadovanou praxi uvedenou v příloze 1,
- c) prokázali složením další zkoušky v rozsahu stanoveném v § 14 odst. 1 znalosti potřebné pro samostatnou činnost.

(2) Zkoušku uvedenou v odstavci 1 je povinna zajistit organizace; dále je povinna zajistit nejméně jednou za tři roky přezkoušení pracovníků pro samostatnou činnost.

(3) Zkoušení nebo přezkoušení provede organizací pověřená tříčlenná zkušební komise, jejíž nejméně jeden člen musí mít některou z kvalifikací uvedených v § 7 až 9. Komise o tom pořídí zápis, podepsaný jejími členy.

§ 7 Pracovníci pro řízení činnosti

(1) Pracovníci pro řízení činnosti jsou pracovníci znalí s vyšší kvalifikací, kteří

- a) splňují požadavky pro pracovníky uvedené v § 6 odst. 1 nebo v § 5 odst. 1,
- b) mají alespoň nejkratší požadovanou praxi uvedenou v příloze 1,
- c) prokázali složením další zkoušky v rozsahu stanoveném v § 14 odst. 1 znalosti potřebné pro řízení činnosti.

(2) Zkoušku uvedenou v odstavci 1 je povinna zajistit organizace; dále je povinna zajistit nejméně jednou za tři roky přezkoušení pracovníků pro řízení činnosti.

(3) Zkoušení nebo přezkoušení provede organizací pověřená tříčlenná zkušební komise, jejíž nejméně jeden člen musí mít kvalifikaci uvedenou v § 8 nebo 9. Komise o tom pořídí zápis, podepsaný jejími členy. O termínu a místě konání zkoušek nebo přezkoušení prokazatelně uvědomí organizace příslušný orgán dozoru alespoň čtyři týdny před jejich konáním.

§ 8 Pracovníci pro řízení činnosti prováděné dodavatelským způsobem a pracovníci pro řízení provozu

(1) Pracovníci pro řízení činnosti prováděné dodavatelským způsobem jsou pracovníci znalí s vyšší kvalifikací, kteří

- a) splňují požadavky pro pracovníky uvedené v § 7 odst. 1 nebo v § 6 odst. 1,
- b) mají alespoň nejkratší požadovanou praxi uvedenou v příloze 1,
- c) prokázali složením další zkoušky v rozsahu stanoveném v § 14 odst. 1 znalosti potřebné pro řízení činnosti prováděné dodavatelským způsobem.

(2) Pracovníci pro řízení provozu jsou pracovníci znalí s vyšší kvalifikací, kteří

- a) splňují požadavky pro pracovníky uvedené v § 7 odst. 1 nebo v § 6 odst. 1,
- b) mají alespoň nejkratší požadovanou praxi uvedenou v příloze 1,
- c) prokázali složením další zkoušky v rozsahu stanoveném v § 14 odst. 1 znalosti potřebné pro řízení provozu.

(3) Zkoušky uvedené v odstavcích 1 a 2 je povinna zajistit organizace; dále je povinna zajistit nejméně jednou za tři roky přezkoušení pracovníků pro řízení činnosti prováděné dodavatelským způsobem a pracovníků pro řízení provozu.

(4) Zkoušení nebo přezkoušení provede organizací pověřená alespoň tříčlenná zkušební komise, jejíž nejméně dva členové musí mít kvalifikaci uvedenou v odstavci 1 nebo v § 9. Komise pořídí o zkoušení nebo přezkoušení zápis, podepsaný jejími členy. O termínu a místě konání zkoušek nebo přezkoušení prokazatelně uvědomí organizace příslušný orgán dozoru alespoň čtyři týdny před konáním zkoušky nebo přezkoušení. V téže lhůtě uvědomí i příslušnou organizační složku (závod) organizace pro rozvod elektrické energie, půjde-li

o pracovníky pro řízení činnosti prováděné dodavatelským způsobem nebo o pracovníky pro řízení provozu elektrických odběrných zařízení připojených přímo na zařízení veřejného rozvodu elektřiny.

§ 9 Pracovníci pro provádění revizí

(1) Pracovníci pro provádění revizí elektrických zařízení (dále jen „revizní technici“) jsou pracovníci znalí s vyšší kvalifikací, kteří mají ukončené odborné vzdělání uvedené v přílohách 1 a 2, praxi uvedenou v příloze 1 a na žádost organizace složili zkoušku před některým z příslušných orgánů dozoru.

(2) Pro provádění zkoušek a přezkoušení revizních techniků platí zvláštní předpisy vydané příslušnými orgány dozoru.

§ 10 Pracovníci pro samostatné projektování a pracovníci pro řízení projektování

(1) Pracovníci pro samostatné projektování a pracovníci pro řízení projektování jsou ti, kteří mají odborné vzdělání a praxi určené zvláštními předpisy a složili zkoušku ze znalosti předpisů k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení a z předpisů souvisejícím s projektováním.

(2) Zkoušku uvedenou v odstavci 1 je povinna zajistit projektující organizace; dále je povinna zajistit nejméně jednou za tři roky přezkoušení pracovníků pro samostatné projektování a pracovníků pro řízení projektování.

(3) Zkoušení nebo přezkoušení provede organizací pověřená alespoň tříčlenná zkušební komise, jejíž nejméně jeden člen musí mít kvalifikaci uvedenou v odstavci 1 nebo v § 8 nebo 9. Komise pořídí o zkoušení nebo přezkoušení zápis, podepsaný jejími členy. O termínu a místě konání zkoušek nebo přezkoušení prokazatelně uvědomí organizace příslušný orgán dozoru alespoň čtyři týdny před jejich konáním. V téže lhůtě uvědomí i příslušný závod organizace pro rozvod elektrické energie, půjde-li o pracovníky pro řízení projektování nebo pracovníky, kteří projektují elektrická odběrná zařízení určená pro přímé připojení na zařízení veřejného rozvodu elektřiny.

§ 11 Kvalifikace ve zvláštních případech

(1) Absolventi vysoké školy elektrotechnické a absolventi přírodovědecké fakulty oboru fyziky, kteří pracují jako asistenti v laboratořích škol všech stupňů, se považují na svých pracovištích za pracovníky pro řízení činnosti, pokud složili zkoušku v rozsahu stanoveném v § 14 odst. 1. Jejich znalosti musí být ověřovány přezkoušením nejméně jednou za tři roky.

(2) Pracovníci vědeckých, výzkumných a vývojových ústavů, kteří mají vysokoškolské vzdělání, v rámci výuky složili zkoušky z elektrotechniky, elektroniky nebo fyziky, nebo složili závěrečnou zkoušku z elektrotechniky nebo jaderné fyziky na střední odborné škole a kteří vykonávají experimentální práci na vymezených vědeckých, výzkumných nebo vývojových pracovištích, se považují za pracovníky pro samostatnou činnost, pokud složili po zaškolení zkoušku v rozsahu stanoveném v § 14 odst. 1. Jejich znalosti musí být ověřovány nejméně jednou za tři roky.

(3) Učitelé, kteří používají při výuce na školách elektrická zařízení pod napětím, se považují pro tuto činnost za pracovníky pro samostatnou činnost; musí však být v používání zařízení prokazatelně zaškoleni a jejich znalosti bezpečnostních předpisů souvisejících s jejich činností musí být ověřovány přezkoušením nejméně jednou za tři roky.

(4) Zkoušení nebo přezkoušení pracovníků uvedených v odstavcích 1 až 3 provede tříčlenná zkušební komise, jejíž nejméně jeden člen musí mít některou z kvalifikací uvedených v § 7 až 9. Komise o tom pořídí zápis, podepsaný jejími členy. Komisi ustavuje vedoucí organizace.

III. oddíl

Společná ustanovení

§ 12 Povinnosti organizace

(1) Organizace jsou povinny zajišťovat trvalé zvyšování odborné úrovně pracovníků uvedených v této vyhlášce, soustavné doplňování jejich znalostí v souladu s nejnovějšími poznatky vědy a techniky, zejména v oblasti předpisů k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení, včetně technických norem, souvisejících s jejich činností.

(2) Organizace smí pověřovat činností, řízením činností, samostatným projektováním nebo řízením projektování a prováděním revizí jen pracovníky, kteří mají odpovídající kvalifikaci ve smyslu této vyhlášky.

(3) Organizace, která pověřuje nevíce než dva pracovníky činností vyžadující kvalifikaci nejméně podle § 5, musí zajistit, aby alespoň jeden z nich měl kvalifikaci nejméně podle § 6.

(4) Organizace, která pověřuje více než dva pracovníky činností vyžadující kvalifikaci nejméně podle § 5, musí zajistit, aby alespoň jeden z nich měl kvalifikaci podle § 7. Pro vedení všech pracovníků s kvalifikací nejméně podle § 5, je organizace povinna ustanovit vedoucího, popřípadě i jeho zástupce. Tito pracovníci musí mít kvalifikaci podle § 8.

(5) Projektující organizace je povinna ustanovit pracovníka, který odpovídá za řízení projektování, popřípadě i jeho zástupce. Tito pracovníci musí mít kvalifikaci podle § 10.

(6) Organizace musí zajistit, aby učňové elektrotechnických oborů a zaškolovaní pracovníci prováděli na elektrických zařízeních jen takovou činnost, která odpovídá jejich postupně nabývaným odborným znalostem, a vždy pod vedením určeného pracovníka s kvalifikací odpovídající charakteru činnosti.

§ 13 Zápočet doby praxe

(1) Do doby praxe potřebné pro nabytí některé z kvalifikací uvedených v § 6 až 9 se započítává doba montážní, údržbové nebo jiné provozní praxe na elektrickém zařízení příslušného druhu a napětí.

(2) Do doby praxe potřebné pro nabytí některé z kvalifikací uvedených v § 7 až 9 se započítává také doba praxe získaná při technické kontrole nebo při revizích elektrických zařízení.

(3) Do doby praxe potřebné pro nabytí některé z kvalifikací uvedených v § 7 a 8 se započítává také doba praxe získaná při projektování elektrických zařízení, je-li doplněna praxí podle odstavce 1 v trvání nejméně jednoho roku.

(4) Do doby praxe potřebné pro nabytí kvalifikace uvedené v § 9 se započítává také polovina doby praxe získané při projektování elektrických zařízení, je-li doplněna praxí podle odstavce 1 v trvání nejméně jednoho roku.

(5) Doba praxe uvedená v odstavcích 1 až 4, získaná před více než pětiletým přerušením, se započítává do celkové doby praxe jen polovinou.

§ 14 Zkoušky a přezkoušení

(1) Předmětem zkoušek a přezkoušení jsou:

a) **předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci**, které souvisí s činností na elektrickém zařízení příslušného druhu a napětí, kterou má zkoušený pracovník vykonávat, popřípadě řídit,

b) **místní** pracovní a technologické postupy, provozní a bezpečnostní pokyny, příkazy, směrnice a návody k obsluze, které souvisí s činností na elektrickém zařízení příslušného druhu a napětí, kterou má zkoušený pracovník vykonávat, popřípadě řídit,

c) **teoretické a praktické znalosti o poskytování první pomoci**, zejména při úrazech elektrickým proudem.

(3) Výsledek zkoušek nebo přezkoušení se hodnotí dvěma stupni známek (vyhověl nebo nevyhověl).

(4) Při nevyhovujícím výsledku mohou být zkoušky nebo přezkoušení pracovníků opakovány v termínech určených organizací. Do úspěšného vykonání zkoušek nebo přezkoušení mohou být tito pracovníci pověřováni jen činností, která odpovídá jejich znalostem prokázaným při zkoušce nebo přezkoušení.

§15 Osvědčení

(1) Organizace vydá pracovníkům uvedeným v § 6 až 8 a v § 10, kteří složili zkoušku, osvědčení, jehož vzor je uveden v příloze.

(2) Pracovníkům uvedeným v § 9 vydá osvědčení příslušný orgán dozoru s uvedením druhu a napětí elektrického zařízení a třídy objektu.

(3) Organizace je povinna vést evidenci vydaných osvědčení přístupnou příslušným orgánům dozoru.

(4) Pracovník, kterému bylo vydáno osvědčení, je povinen je předložit na požádání příslušným orgánům dozoru.

IV. oddíl

Přechodná a závěrečná ustanovení

§ 16

(1) Pracovníci, kterým bylo vydáno osvědčení pro řízení dílčích montážních a údržovacích prací na elektrických zařízeních podle vyhlášky č. 95/1961 Sb., se považují za pracovníky s kvalifikací uvedenou v § 7, pokud řídicí činnost nepřerušili na dobu delší než dva roky.

(2) Pracovníci, kterým bylo vydáno osvědčení pro řízení ucelené montážní nebo údržbové činnosti podle vyhlášky uvedené o odstavci 1 v organizacích, které provádějí činnost na elektrických zařízeních dodavatelským způsobem, se považují za pracovníky s kvalifikací uvedenou v § 8, pokud řídicí činnost nepřerušili na dobu delší než dva roky.

(3) Pracovníci, kterým bylo vydáno osvědčení pro řízení dílčích montážních a údržovacích prací na elektrických zařízeních podle vyhlášky uvedené v odstavci 1 a kteří byli organizací pověřeni ve smyslu § 4 odst. 1 uvedené vyhlášky jako pracovníci odpovědní za provádění těchto prací, se považují za pracovníky s kvalifikací uvedenou v § 8, pokud tuto činnost nepřerušili na dobu delší než dva roky.

(4) Organizace musí zajistit nové přezkoušení a vydání nového osvědčení pracovníkům uvedeným v odstavcích 1 až 3 nejpozději do tří let ode dne jejich zkoušky nebo posledního přezkoušení.

§ 17

Pracovníkům, kterým bylo vydáno před účinností této vyhlášky osvědčení k provádění revizí elektrických zařízení, se toto osvědčení uznává pokud tuto činnost nepřerušili na dobu delší než tři roky.

§ 18

Výjimky z požadavků na odborné vzdělání a praxi uvedených v této vyhlášce může povolit ve zvlášť odůvodněných případech příslušný orgán dozoru, a to na žádost organizace, popřípadě na žádost příslušného ústředního úřadu nebo orgánu.

§ 19

Zrušuje se vyhláška č. 95/1961 Sb., o podmínkách odborné způsobilosti pro provádění a řízení montáže a údržby elektrických zařízení, hromosvodů a antén.

§ 20

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1979.

Příloha 1 k vyhlášce č. 50/1978 Sb. Nejkratší praxe požadovaná pro pracovníky uvedené

a) v § 6

činnost		vzdělání	Praxe 11)
na elektrických zařízeních	do 1000 V	vyučení, SO, ÚSO, VŠ	1 rok
	nad 1000 V	vyučení, SO, ÚSO, VŠ	2 roky
na hromosvodech		zaškolení	6 měsíců
		vyučení, SO, ÚSO, VŠ	3 měsíce

b) v § 7

činnost		vzdělání	Praxe 11)
na elektrických zařízeních	do 1000 V	vyučení	2 roky
		SO, ÚSO, VŠ	1 rok
	nad 1000 V	vyučení	3 roky
		SO, ÚSO, VŠ	2 roky
na hromosvodech		zaškolení	1 rok
		vyučení, SO, ÚSO, VŠ	6 měsíců

c) v § 8

činnost		vzdělání	praxe
na elektrických zařízeních	do 1000 V	vyučení, SO	6 roků
		ÚSO	4 roky
		VŠ	2 roky
	nad 1000 V	vyučení, SO	7 roků
		ÚSO	5 roků
		VŠ	3 roky
na hromosvodech		vyučení	2 roky
		SO, ÚSO, VŠ	6 měsíců

11) Z celkové praxe musí být absolvován alespoň jeden rok na elektrických zařízeních příslušného druhu a napětí (§ 13 odst. 1).

Pokud je požadovaná praxe pro činnost na hromosvodech kratší než jeden rok, stačí tato kratší praxe.

d) v § 9

činnost		vzdělání	praxe 12)			
na elektrických zařízeních	strojů přístrojů a rozvaděčů	vyučení, SO	v objektech třídy			
			A	B	C	
		ÚSO	4	7	-	
		VŠ	3	5	5	
		VŠ	2	3	3	
	do 1000 V včetně hromosvodů	vyučení, SO	7	9	-	
		ÚSO	5	7	7	
		VŠ	3	5	5	
	bez omezení napětí včetně hromosvodů	vyučení, SO	8	9	-	
		ÚSO	6	7	7	
		VŠ	4	5	5	
	na hromosvodech		vyučení, SO	3	5	5
			ÚSO, VŠ	1	2	2

12) Z celkové praxe musí být absolvována alespoň polovina u elektrických zařízení, u kterých je požadována nejvyšší odborná kvalifikace pro provádění revizí. Je-li tato polovina delší než dva roky, stačí tyto dva roky.